

Olimpiada de Istorie
Faza județeană (București): Martie 2024
Clasa a XII-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Subiectul I

40 puncte

Citiți cu atenție sursele istorice de mai jos:

A. „Una dintre cele mai importante probleme cu care s-au confruntat autoritățile române de-a lungul întregii sale perioade dintre cele două războaie mondiale a fost aceea a uniformizării instituționale și legislative, a integrării noilor provincii unite. Întrebarea a fost dacă să se mențină pentru o perioadă legiurile existente, să se aleagă anume legislație dintr-o provincie, care să fie extinsă apoi pretutindeni în țară sau să se creeze legi noi în formă și conținut. (...) În intervalul decembrie 1918-aprilie 1920, procesul de unificare legislativ-instituțională a înregistrat două puncte de pornire. Primul, de la nivelul guvernului, prin extinderea unor dispoziții din Vechiul Regat asupra noilor provincii unite. În al doilea rând, organismele regionale au adoptat propriile măsuri. S-a avut în vedere, în special, înlăturarea unor legi sau părți ale unor legi locale care au contravenit noilor realități după 1918 (...). Reformele promulgate de guvernele de la București după 1918 au fost extinse pe întreg teritoriul României Mari, dar a trebuit să se țină cont și de realitățile locale. Reforma electorală decretată la 29 noiembrie 1918 în vechiul Regat și Basarabia, care a fost pusă în aplicare și în Bucovina în august 1919, a fost bazată pe introducerea votului universal, egal, direct, secret și obligatoriu pentru fiecare bărbat care a împlinit vârsta de 21 de ani. Diferențele s-au menținut doar în cea ce privește procesul electoral și înregistrarea rezultatelor.”

(Ioan-Aurel Pop, Ioan Bolovan - coordonatori, Istoria României. Compendiu)

B. „Constituția din 1923 (...) a preluat textul legii fundamentale din 1866. Ea a avut la bază principiul separării puterilor în stat în: puterea legislativă, puterea executivă și puterea judecătorească. (...) Puterea legislativă a fost exercitată de parlament. (...) Proiectul de lege s-a discutat în comisia de specialitate, apoi în comisiile reunite, după care s-a depus în plen. (...) Puterea executivă a fost exercitată de guvern în numele regelui. Modul de alcătuire al guvernului nu a fost foarte clar stabilit prin Constituție (...). De regulă, regele a încredințat unei persoane mandatul de a forma guvernul, iar acesta a alcătuit lista miniștrilor pe care a prezentat-o suveranului pentru a o aproba prin decret. Faptul că regele a fost capul puterii armate și pentru că militarii nu au avut dreptul de a face politică, a creat obiceiul ca suveranul să-l propună pe ministrul apărării naționale. (...) Puterea judecătorească s-a exercitat de organele ei. (...) Pentru întregul stat a existat o singură Curte de Casație și Justiție; aceasta a avut drept să judece constituționalitatea legilor și să le declare inaplicabile pe cele care au fost contrare Constituției. (...) Judecătorii au fost inamovibili. (...) În sistemul politic din România interbelică partidele politice au avut un rol esențial. Dar Constituția din 1923 nu a conținut un cuvânt despre partidele politice. Totuși, legea fundamentală a prevăzut anumite drepturi și libertăți care - pentru a putea fi exercitate - a presupus existența partidelor politice.”

(Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, Istoria românilor în secolul al XX-lea)

C. „În iunie 1924 a fost adoptată legea pentru unificarea judecătorească, prin care s-a prevăzut organizarea de judecătorii urbane, rurale și mixte, de tribunale (în capitalele de județ), a 12 Curți

de apel, precum și o Înalță Curte de Casație și Justiție, care a judecat situațiile excepționale (constituționalitatea legilor, acuzațiile aduse miniștrilor.) (...)

Funcționarea mecanismului democratic stabilit prin Constituție s-a dovedit a fi extrem de complexă și de dificilă. În primul rând, deoarece după 1918 s-a menținut vechea practică instituită de Carol I, ca regele să numească guvernul, după care a urmat dizolvarea corpurilor legiuitoare și organizarea de noi alegeri parlamentare. În acest fel, s-au inversat raporturile dintre puterea executivă și cea legislativă, astfel că nu guvernul a fost expresia parlamentului, ci invers, executivul a fost cel care a făcut legislativul. (...) Subiectivismul a avut adesea un rol decisiv în schimbarea guvernelor. În perioada interbelică s-a înregistrat o mare instabilitate guvernamentală (...). Un simplu calcul a arătat că în cei 22 de ani ai perioadei interbelice s-au succedat la conducerea României nu mai puțin de 33 de guverne, ceea ce a însemnat o medie de 8 luni.”

(Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *Istoria românilor în secolul al XX-lea*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați un eveniment istoric din sursa B, menționând o cauză și o consecință ale acestuia, selectate din sursa A, respectiv din sursa C. 5 puncte
2. Prezentați, din perspectiva legii fundamentale adoptate în deceniul trei al secolului al XX-lea, instituția care exercită puterea legislativă, precizată în sursa B, utilizând și două informații din această sursă. 7 puncte
3. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa B, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect). 3 puncte
4. Formulați, pe baza surselor B și C un punct de vedere referitor la organizarea sistemului juridic, susținându-l cu câte o informație selectată din fiecare sursă. 7 puncte
5. Prezentați două fapte istorice referitoare la unirea Basarabiei cu România desfășurate în anul 1917. 10 puncte
6. Argumentați, prin două fapte istorice, un punct de vedere referitor la evoluția sistemului constituțional din România în deceniile cinci și șase ale secolului al XX-lea. 8 puncte

Subiectul al II-lea

50 puncte

Elaborați, în aproximativ patru-cinci pagini, un eseu despre **Spațiul românesc în secolele IX-XVIII**, având în vedere:

- prezentarea a două asemănări între fapte istorice referitoare la spațiul intracarpatic, desfășurate în secolele IX-XIII și fapte istorice referitoare la spațiul dintre Dunăre și Marea Neagră care au avut loc în secolele X-XIV;
- menționarea a două instituții centrale și a câte unei cauze a constituirii fiecăreia dintre acestea în statul medieval de la est de Carpați;
- prezentarea unei constante în desfășurarea acțiunilor diplomatice susținute de români în a doua jumătate a secolului al XV-lea-secolul al XVI-lea;
- prezentarea a două acțiuni diplomatice la care participă românii, una din a doua jumătate a secolului al XVII-lea și cealaltă din primele decenii ale secolului al XVIII-lea;
- argumentarea, prin două fapte istorice, a unui punct de vedere referitor la modernizarea statală din perspectiva proiectelor politice din secolul al XVIII-lea.

Notă!

Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidențierea **relației cauză-efect**, elaborarea argumentării (prezentarea faptelor istorice și a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia) respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** în limita de spațiu precizată.